

gyűjtemények különbségét, akkor a fehér és a vörös kötet polgárháborújában az utóbbi áll gőzölem.re.

Hajdú Gergely

CSENGEY DÉNES: TALÁLKOZÁSOK AZ ANGYALLAL

Szépirodalmi, 1989. 138 oldal, 39 Ft

Csengey igen kiváló férfiú, öblös hangú szónok, a leghőbb barát, nemes lélek, nagy-jó indulatok. Remekül fogalmaz, amit kimond, az ki van mondva, igazi politikus véna, az Isten is a nemzetnek teremtette őt, valamint neki ezt a nemzetet. Ám mindezekről, sőt mindentől függetlenül regényt is ír, nézzük tehát a regényt. Azt látjuk, ha nézzük, hogy ez a regény csak úgy süt a buzgalomtól és a legjobbat-akarástól. Azt, hogy nagy, életés szenvedélyek kívánatnak itt ábrázolni, hogy azok hogyan is torzulnak el a *rendszerben*. Viszont mi jelenik meg? Viszont megjelenik egy regényes férfiú, aki állandóan remeg-reszket-vecog, folyvást dül, csapkod, valamint falhoz-vág, tör-zúz, törrik-zúzzák, azonkívül iszik és hány, mivel nem bírja, hogy iszik, de azért minden italfajta több ízben felsoroltatik általa. Ide-oda jön-megy, rohan és utazik, pénzt-költ vagy pénzt-fogad-el, pofoz, ill. a pofozással szorosan kapcsolatos ügyek, üt és üttetik, folyvást vérzik, vagy ő vagy körülötte valami – valaki, legyen az férfi, nő vagy egy nyulacska akár, s persze nőzik, sőt vérnősz is. Ezekon kívül is minden ún. allúrt bemutat, ahogy azt a Móricz-ka el bírja képviselni a dzsentiről. Mely dzsentri amolyan igazi első generációs dzsentri, akinek láthatóan minden kunsztot bé kell mutatni, mint amaz állatorvosi lónak. Vagy mégis inkább nép-nemzetibe oltott dzsentribe oltott nép-nemzeti, mert népfőiskolázik, lapszerkeszt, egyetemi-tanárkodik, cigányokat-szeret, Erdélyt-véd, '56-ot-tanítja-ügy-ahogy-volt-de-ezért-zaklatja-a-rendőrség, aztán kisfiút-vezet-át-a-forgalomban, valamint alaposan meg van hatva attól, hogy szereti tulajdon gyermekait, és attól is, hogy apjával szeretetteli-ámde-férfias konfliktusa van, viszont anyja imádatlani ag-

gódással bír iránta. A nagypapa pedig ásott valaha egy kutat, ami itten metaforaként szerepel. Nos, hát ez a férfiú egyszer csak vásárolt 12 db fűrészlapot. S bár a nagy rohangálásban minden egyebet elszór vagy tönkretesz, eme fűrészlapokhoz ragaszkodik minden dorbéz és leütetés közepette is, jöllehet nem tudja, miért vette, és azt sem tudja, miért ragaszkodik. Ami nem baj, viszont a szerző sem tudja, hogy a szereplő miért, és az olvasó sem tudja, hogy a szerző miért nem tudja, hogy a szereplő miért. Ez meg mi célból szorongat fűrészlapokat. Az embernek aztán *hirtelen* jut eszébe, nem ama csehovi löfegyverről volna-é szó? Ami, ha egyszer megjelenik, majd rendesen el is sül? És tényleg, végül elsülnek a fűrészlapok, de nem akarom megmondani, hogyan.

De azt meg nem *tudom* megmondani, miért ez az *egész*.

A dülás-fúlás.

Mert azzal van megindokolva, hogy hőst elhagyta a felesége, mivel trippert kapott tőle. Mégis, mintha mindez, *minden* csak azért volna fősorakoztatva, hogy aztán, szeretve-megértve ugyan, de alaposan el lehessen szerzőileg ítélni.

Vagy nem?

Mert egyáltalán: szabad valamit *így* előkészíteni?

Kérdezem magam magamtól?

Nos, hát tulajdonképpen szabad.

Ezt azért le lehet szögezni.

„*Vajon nem úgy áll-e a dolog, hogy az egyenlőtlen ütközetre kényszerült környezet keresi bennem a védőt, a vigasztaló férfigesztusok halhatatlan egéretjét?*”

Kérdezi Csengey Dénes magától.

Hacsak nem úgy.

*Morusus,
alias Kukorelly Endre*

A TEREMTÉS MINT A VALÓSÁG KITALÁLÁSA

Christoph Ransmayr: Die letzte Welt (Az utolsó világ)

Gruno Verlag, Nördlingen, 1988. 320 oldal

A regény vezető motívuma az átváltozás. Ovidius ÁTVÁLTOZÁSOK-jának népszerű regény-